

UDKAST TIL TALE

til ministeren til brug ved åbent samråd om forslag til lov om ændring af lov om dyreforsøg samt lov om kloning og genmodificering af dyr mv. (L 138) i Folketingets Retsudvalg **torsdag den 5. maj 2011 kl. 15.30**

Spørgsmål A:

”Ministeren bedes redegøre for, hvilke konsekvenser det vil have at nedlægge Rådet for Dyreforsøg og overlade rådets opgaver til Dyreforsøgstilsynet?”

Spørgsmål B:

”Ministeren bedes redegøre for, hvilke dele af lov om dyreforsøg og lov om kloning og genmodificering af dyr, som efter lovforslagets vedtagelse vil være underlagt totalharmonisering, og hvilke dele i de to love som Danmark stadig kan bestemme selvstændigt over efter lovforslagets vedtagelse?”

1. Retsudvalget har kaldt mig i samråd i dag for at drøfte forslaget til lov om ændring af dyreforsøgsloven og kloningsloven, som blev fremsat den 9. februar i år.

Udvalget har stillet to spørgsmål. Udvalget har for det første bedt mig om at redegøre for konsekvenserne ved at nedlægge Rådet for Dyreforsøg og overlade rådets opgaver til Dyreforsøgstilsynet. For det andet har udvalget bedt mig om at redegøre for, hvilke dele af dyreforsøgsloven og kloningsloven der er underlagt totalharmonisering.

Jeg tillader mig at starte med det sidste spørgsmål.

2. Som bekendt gennemfører lovforslaget det nye direktiv om beskyttelse af dyr, der anvendes til videnskabelige formål, i dansk ret. Det nye dyreforsøgsdirektiv, som erstatter et direktiv om dyreforsøg fra 1986, indeholder harmoniserede og mere detaljerede regler om dyreforsøg. Regler, der efter Justitsministeriets opfattelse er til gavn for både forsøgsdyr og forskning. Danmark støttede derfor også vedtagelsen af direktivet.

Direktivet trådte i kraft den 9. november 2010, og gennemførelsen af direktivet i dansk ret nødvendiggør både en ændring af dyreforsøgsloven og ændringer af bekendtgørelser udstedt med hjemmel i loven.

3. Dyreforsøgsdirektivet er et såkaldt totalharmoniseringsdirektiv. Det indebærer, at de enkelte medlemslande ikke fremover vil kunne fastsætte særlige nationale regler på områder, som er reguleret af direktivet.

Efter direktivets artikel 2 kan medlemslandene dog opretholde nationale bestemmelser, som var gældende på det tidspunkt, hvor direktivet trådte i kraft – dvs. den 9. november 2010 – hvis reglerne har til formål at sikre en mere omfattende beskyttelse af forsøgsdyrene.

Dyreforsøgsdirektivet indeholder bl.a. detaljerede regler om de formål, hvortil der kan gives tilladelse til dyreforsøg, og detaljerede regler om godkendelse af og krav til opdrættere, leverandører og brugere af forsøgsdyr.

Herudover fastsætter direktivet krav til medlemslandenes inspektioner og behandling af ansøgninger om tilladelse til dyreforsøg, og desuden indeholder det bestemmelser om fremme af alternativer til dyreforsøg

4. Det fremsatte lovforslag indeholder – udover et forslag til ændring af dyreforsøgsloven – også et forslag om ændring af kloningsloven. Det skyldes, at der i kloningsloven henvises til en række bestemmelser i dyreforsøgsloven, som finder anvendelse, når hvirveldyr klones eller genmodificeres, eller når der avles på klonede og genmodificerede dyr.

De foreslåede ændringer af kloningsloven er således blot rettelser som følge af ændringerne af dyreforsøgsloven.

Dyreforsøgsdirektivet finder anvendelse, når dyr anvendes eller påtænkes anvendt til forsøg eller opdrættes specielt med henblik på at anvende deres organer eller væv til videnskabelige formål. Kloning og genmodificering af dyr er således ikke i sig selv omfattet af direktivets anvendelsesområde. Danmark kan derfor fortsat selvstændigt regulere dette spørgsmål, i det omfang kloningen eller genmodificeringen ikke har en sådan karakter, at den udgør et dyreforsøg, som falder inden for dyreforsøgsdirektivets anvendelsesområde.

Jeg kan i øvrigt til udvalgets orientering oplyse, at Kommissionen for nyligt – i forbindelse med forhandlingerne om den såkaldte ”novel food”-forordning – har tilkendegivet, at den arbejder på et generelt forslag om kloning af dyr.

5. En del af bestemmelserne i dyreforsøgsdirektivet efterlader mulighed for, at medlemslandene kan træffe deres egne valg ved gennemførelsen af direktivet. F.eks. forpligter dyreforsøgsdirektivet medlemslandene til at udpege en kompetent myndighed eller et kompetent organ til at opfylde de forpligtelser, der følger af direktivet, men det overlades til medlemslandene at træffe beslutning om karakteren af denne myndighed eller dette organ.

Det bringer mig videre til det næste spørgsmål.

6. Dyreforsøgslovgivningen i Danmark administreres af Dyreforsøgstilsynet, som består dels af Rådet for Dyreforsøg, dels af et sekretariat. Rådet for Dyreforsøg leder tilsynet, mens sekretariatet varetager tilsynets daglige opgaver. Dyreforsøgstilsynet træffer bl.a. afgørelse i sager om tilladelse til dyreforsøg og fører tilsyn med udøvelsen af dyreforsøg og med opstaldning af forsøgsdyr.

Rådet for Dyreforsøg er et uafhængigt råd, og Dyreforsøgstilsynets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, herunder justitsministeren.

Rådet for Dyreforsøg består af en formand og 10 andre medlemmer. To af medlemmerne udpeges efter udtalelse fra Det Frie Forskningsråd, fire medlemmer efter udtalelse fra henholdsvis Sundhedsstyrelsen, Dansk Industri, de store sygdomsbekæmpende foreninger samt Det Dyreetiske Råd, og fire medlemmer udpeges efter udtalelse fra dyrebeskyttelsesforeningerne.

Rådet er altså bredt sammensat. Justitsministeren skal ifølge dyreforsøgsloven ved sammensætningen af rådet så vidt muligt sikre, at der blandt rådets medlemmer er personer med indsigt i de faglige discipliner, der har særlig betydning for de opgaver, der er tillagt dyreforsøgstilsynet. Medlemmerne udpeges for 4 år ad gangen, og deres beskikkelsesperiode udløber ikke samtidig, hvilket sikrer kontinuitet i rådets arbejde.

7. Jeg er af den opfattelse, at rådets uafhængighed af såvel det politiske system som de interesseorganisationer, der agerer og søger indflydelse på området, er med til at sikre en saglig og ensartet praksis på området.

Det er blevet anført som et argument for nedlæggelse af Rådet for Dyreforsøg, at der er tale om en dyr og administrativ tung ordning.

Rådet er med sine 11 medlemmer et relativt stort råd, navnlig når der henses til, at det udfører konkret sagsbehandling.

Rådet har imidlertid på trods af en stigende sagsmængde opretholdt en kort sagsbehandlingstid, hvilket ikke mindst skyldes medlemmernes betydelige og engagerede indsats.

Endvidere er det værd at bemærke, at der i 2010 alene blev anvendt 620.000 kr. til vederlæggelse af rådets medlemmer. Det skal ses i lyset af, at rådet i 2010 behandlede 331 sager.

8. Dyrenes Beskyttelse argumenterer i foreningens hørings svar til lovforslaget for, at Rådet for Dyreforsøg bør nedlægges.

Dyrenes Beskyttelse anfører, at rådet træffer afgørelser om dyreforsøg inden for rammerne af de gældende regler. Foreningen kritiserer, at rådet derimod ikke arbejder aktivt for at fremme brugen af alternativer til dyreforsøg eller for at reducere antallet af dyr, der bruges til forsøg.

Som bekendt trak Dyrenes Beskyttelse sig i oktober 2008 ud af Rådet for Dyreforsøg, og dyrebeskyttelsesorganisationernes fire medlemmer i rådet er nu udpeget efter udtalelser fra øvrige dyrebeskyttelsesorganisationer.

Dyrenes Beskyttelse vælger naturligvis selv, hvilke opgaver foreningen ønsker at påtage sig. Det er fair nok, at Dyrenes Beskyttelse ikke ønsker være med til at træffe afgørelser om tilladelse til dyreforsøg, men hellere vil bruge kræfter på aktivt at arbejde for fremme af brugen af alternativer til dyreforsøg eller for at få reduceret antallet af dyr. Men det er ikke i sig selv noget godt argument for at nedlægge Rådet for Dyreforsøg.

9. Alt i alt finder jeg derfor ikke grundlag for at ændre princippet om, at et uafhængigt råd skal lede arbejdet med at give tilladelser til dyreforsøg og føre tilsyn med dyreforsøgsudøverne. Jeg finder det i den forbindelse af afgørende betydning:

- at Rådet for Dyreforsøgs uafhængighed er med til at sikre en saglig og ensartet praksis på området,

- at Rådet for Dyreforsøg på trods af en stigende sagsmængde har opretholdt en kort sagsbehandlingstid, og
- at de udgifter, der er forbundet med Rådet for Dyreforsøg, er beskedne.

10. Som oplyst ved besvarelsen af spørgsmål nr. 29 vedrørende lovforslaget vil Justitsministeriet i forlængelse af vedtagelsen af lovforslaget iværksætte en kortlægning af de nuværende aktiviteter på området for alternativer til dyreforsøg og på den baggrund udarbejde en national strategi for fremme af forskning, udvikling og validering af alternative metoder og formidling af oplysninger herom. Justitsministeriet vil inddrage bl.a. Dyrenes Beskyttelse ved udarbejdelsen af strategien.

Jeg er således enig med Dyrenes Beskyttelse i, at vi skal arbejde mere med området for alternativer til dyreforsøg. Vi skal dog samtidig bevare Rådet for Dyreforsøg til at forvalte området for godkendelse af og tilsyn med konkrete dyreforsøg. Det uafhængige råd har som nævnt i praksis vist sig i stand til at varetage denne opgave på meget kompetent vis.

11. Jeg håber, at jeg med min redegørelse i dag har kastet lys over de rejste problemstillinger.